

Een landelijke coöperatie van en voor ouders, "Ouderkracht voor 't kind"

Inleiding

Het voornemen om een Landelijke Coöperatie voor Ouders op te richten, is ambitieus! Het huidige onderwijsveld is een wespennest met vele "uitdagingen" of beter gezegd problemen. Maar ook de jeugdhulpverlening staat erg onder druk en is reden voor grote onzekerheid voor ouders en hun kinderen.

Er is sprake van een labiel evenwicht tussen de verschillende spelers in het onderwijsveld en het onderwijsstelsel loopt mank omdat het maar niet lukt om 'ouderbetrokkenheid' daadwerkelijk vorm te geven. Die situatie is ook weer zeer herkenbaar voor de ouders die afhankelijk zijn van jeugdhulp/zorg om goed aan hun opvoedingsplicht te kunnen voldoen.

Ondanks de vele moties vanuit de Tweede Kamer is de regering er tot op heden niet in geslaagd om ouders in het onderwijs en in de jeugdzorg in een evenwichtige positie te brengen.

Na de schaalvergroting in het onderwijs en door de professionalisering van de schoolbesturen zijn ouders aan de zijlijn zijn geplaatst van het onderwijsveld; zij hebben hun *zeggenschap* ingeruild voor *medezeggenschap*. Het is niet langer mogelijk voor ouders om scholen op te richten en ouders zijn voor het onderwijs aan hun kinderen afhankelijk van het bestaande onderwijsaanbod. Er is een groep ouders die vergeefs op zoek is naar een school die kan bieden wat hun kind aan passend onderwijs nodig heeft. Die groep lijkt te groeien.

De beperkte rol die ouders op dit moment vervullen op school, via de oudergeledingen van medezeggenschapsraden, blijkt onvoldoende effectief: Aan tafel bij de minister van Onderwijs zitten de organisaties van schoolbesturen en de vakbonden; ouders zijn de grote afwezigen.

De achterstand die ouders hebben opgelopen sinds zij hun taken als schoolbestuurder hebben overgedragen, blijkt moeilijk te overbruggen. Ouders hebben geen toegang tot relevante informatie. Zij missen daardoor de benodigde deskundigheid om een volwaardig gesprekspartner te kunnen zijn. Ouders staan er vaak alleen voor en vinden moeilijk lotgenoten om elkaar te ondersteunen. Daarbij komt dat de meeste ouders maar een beperkte periode in hun leven 'ouder zijn van een leerplichtig kind'. Het blijkt moeilijk om de opgedane kennis en ervaring van ouders door te geven aan de nieuwe generatie.

Zonder een adequaat stelsel van jeugdhulp/zorg zijn veel kinderen niet in staat om onderwijs te volgen en zich goed te ontwikkelen. Zorg en onderwijs, zoals ook blijkt uit de Wet passend onderwijs, zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een verbondenheid die echter in de organisaties van de stelsels

onvoldoende is terug te vinden: voor goed onderwijs en goede zorg staan wetten in de weg en praktische bezwaren. Niet in het minst de wijze van bekostiging van onderwijs en jeugdzorg.

Een coöperatie kan aan ouders en hun initiatieven een structuur bieden waarbinnen kan worden samengewerkt. Door ouders te verbinden wordt het mogelijk om kennis te delen. Door kennis te delen en samen te werken kunnen ouders elkaar ondersteunen. Door elkaar te ondersteunen wordt het mogelijk voor ouders om op te komen voor het belang van hun kind, en voor alle kinderen in Nederland.

De oprichtingscommissie Coöperatie 'Ouderkracht voor 't kind'

Een groep ouders en organisaties die zich voor ouders inzetten heeft besloten dat dit het moment is om de handen ineen te slaan. De Wet passend onderwijs en de transitie van de Jeugdzorg naar de gemeenten zijn stelselherzieningen die diep ingrijpen in het gezin en de opvoeding van kinderen. Ouders proberen wanhopig grip te houden op het proces omdat zij immers degenen zijn die de eindverantwoordelijkheid dragen over het welzijn en de ontwikkeling van hun kind.

In deze notitie heeft de oprichtingscommissie voor de Coöperatie 'Ouderschap voor 't kind' een poging gedaan om te beschrijven hoe de Coöperatie zich in de toekomst zou kunnen ontwikkelen. Immers een coöperatie is een vorm van samenwerken en door het besluit om de coöperatie op te richten wordt een proces in gang gezet. Een proces dat ouders en hun organisaties in de toekomst samen zullen gaan vormgeven.

De oprichtingscommissie geeft in dit model aan welke mogelijkheden zij ziet om ouders in staat te stellen om met elkaar van gedachten te wisselen, te overleggen en te besluiten, ook wanneer het in de toekomst gaat om een zeer omvangrijke groep. Maar ook laat zij zien dat een coöperatie van en voor ouders een onderdeel is van onze maatschappelijke "coöperatie". Dat onderwijs en zorg iets is dat je met anderen samen vormgeeft.

De oprichtingscommissie heeft die doelstelling in beeld gebracht door bij haar activiteiten ook opties te noemen voor leerlingen en studentenorganisaties. En door werkgroepen te formeren waarin de ouders zich gaan verbinden met andere initiatieven in het veld die zich voor het kind inzetten.

Maar ook de algemene toegankelijkheid van de coöperatie laat zien dat ouders zich gesteund weten door anderen en dat ook ieder dat kan uitdragen met een ondersteunend lidmaatschap van de coöperatie.

Naast een ondersteunend lidmaatschap zijn er ook leden met bijzondere bevoegdheden in de coöperatie die in die hoedanigheid het bestuur kunnen

aansturen. Die leden zijn de vertegenwoordigers van de ouderleden van de coöperatie. Die leden, de eigenaar leden, zijn de ouders die zorgen dat in de toekomst de Coöperatie 'Ouderkracht voor 't kind', met recht kan worden gezien als de (landelijke) spreekbuis voor ouders. Die zo hun stem kunnen laten horen.

Het groeimodel van de Coöperatie 'Ouderkracht voor 't kind

De coöperatie zou ouders het volgende kunnen bieden:

1. Een stem voor ouders
2. Kennis en deskundigheid
3. Advies en ondersteuning
4. Een sociaal netwerk voor ouders
5. Een communicatieplan

Ad 1 Een stem voor ouders

Ouders moeten zich organiseren opdat zij zich kunnen laten vertegenwoordigen en zo hun stem kunnen laten horen.

De Wet passend onderwijs en de Wet op de jeugdzorg laten zien wat de gevolgen zijn als ouders geen deel hebben aan het wetgevingsproces. Door het gebrek aan inbreng van ouders in het proces is de positie van de kind en ouders in de wetten onvoldoende beschermd. Daardoor kan de relatie tussen onderwijsaanbieder of jeugdhulpverlener met kind of ouder een bron zijn van onnodige conflicten.

Ad 2 Kennis en deskundigheid

Kennis is macht. Ouders moeten toegang krijgen tot onafhankelijke informatie. Informatie over de rechten van hun kinderen op school en hun rechten als opvoeder als anderen taken, al dan niet op basis van vrijwilligheid, van hun overnemen. Met name in het onderwijs, waar sprake is van sectorwetten met bekostigingsvoorwaarden voor schoolbesturen, is de rechtspositie van kind en ouders niet in wet- en regelgeving geregeld. Maar ook waar het gaat om de jeugdhulpverlening is de positie van ouders onduidelijk en maakt dit ouders onzeker en wantrouwend.

Ouders en diverse organisaties beschikken over kennis en informatie die kan worden gebundeld zodat met ieders inzet een "kennisbank" kan worden ontwikkeld. De kennisbank heeft tot doel om ieder wegwijs te maken in de complexe situaties rond het recht op onderwijs en adequate hulp/zorg. Door te zoeken naar mogelijkheden en te komen tot afspraken die ook voor ouders inzichtelijk zijn, kan dit leiden tot verbetering van de positie van het kind hetgeen zal bijdragen aan de implementatie van het Kinderrechtenverdrag in Nederland.

Leerlingen, studenten en ouders zullen elkaar kunnen informeren en ondersteunen op zoek naar incidentele en structurele oplossingen voor de problemen waarvoor wij nu staan. Maar ook de betrokken organisaties en andere deelnemers in het onderwijsveld en de jeugdhulpverlening kunnen daarmee hun voordeel doen. Vanuit de kennisbank kan de kennis en ervaring van ouders aan de nieuwe jonge ouders worden doorgegeven.

Door aan de coöperatie het beheer te laten van de informatie op de kennisbank is de onafhankelijkheid van die informatie, in het belang van ouders, zoveel mogelijk gewaarborgd.

Ad 3 Advies en ondersteuning

Er zijn ervaringsdeskundige ouders die hun kennis en deskundigheid kunnen inzetten ook voor andere ouders.

Deze ontwikkeling wordt ook wel "ouderkracht" genoemd. Ouderkracht kan worden ingezet om ouders in medezeggenschapsraden en inspraakorganen te steunen. Maar ook individuele ouders van kinderen verdienen ondersteuning. Zo is er een grote behoefte aan ondersteuning bij gesprekken op school en om ouders van thuiszitters op weg te helpen om de weg naar school terug te vinden.

Ad 4 Een sociaal netwerk voor ouders

Door ouders in staat te stellen om zich te verenigen ontstaan voor ouders sociale netwerken zodat zij niet meer zo alleen staan als zich rond hun kind problemen voordoen. Voor ouders die de zorg hebben voor een kind met een beperking geldt dit des te meer en is een sociaal netwerk dat hen kan ondersteunen, onontbeerlijk.

Er is geen traditie van 'ouderverbanden' in het onderwijs. De oude ouderverenigingen die destijds scholen in stand hielden zijn ten onder gegaan na fusies tussen scholen en overnames door grote onderwijsinstellingen. Nieuwe organisaties die zich organiseren rond onderwijs en zorg, zijn voor hun voortbestaan afhankelijk van individuele ouders die de kar trekken. Zij verdienen ondersteuning om de kans op voortbestaan en effectiviteit te vergroten.

Ad 5 Een communicatieplan

De coöperatie kan een rol vervullen bij het ontwikkelen van nieuwe mogelijkheden om communicatie tussen ouders en hun achterban te bevorderen. Daarmee is het ook mogelijk om de ouderbetrokkenheid op een individuele school of binnen een gemeente, al dan niet via een medezeggenschapsraad of ouderraad, beter vorm te geven.

Plan van Aanpak

Om te komen tot een structuur voor raadpleging van de achterban van ouders en effectieve besluitvormingsprocessen voor ouders, wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de opgebouwde structuren en ervaring die beschikbaar is binnen oude en nieuwe ouderorganisaties.

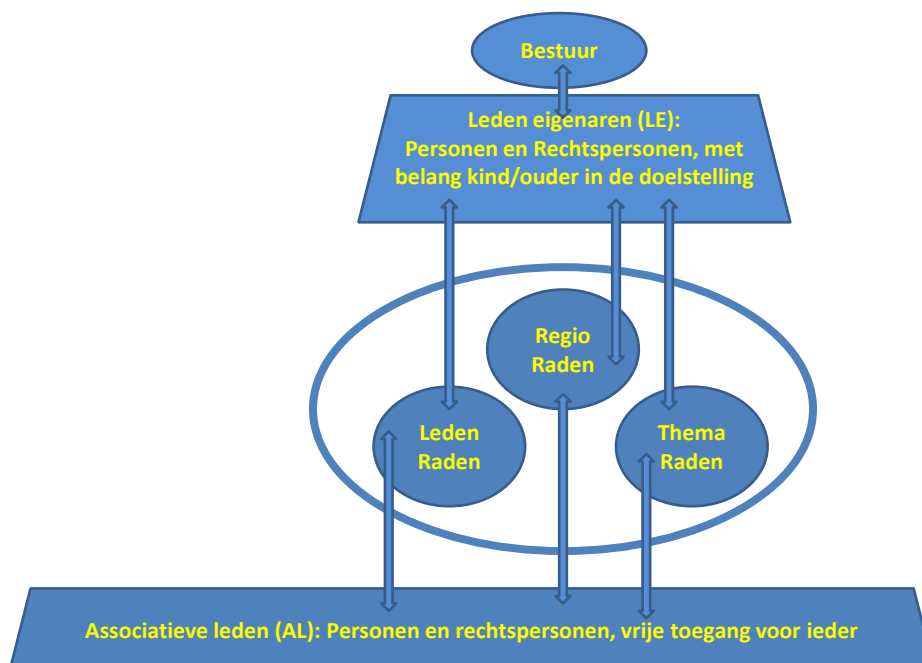
Door met een coöperatie deze structuur te bieden zullen ouders en hun organisaties elkaar gaan versterken en kunnen nieuwe en bestaande initiatieven beter vorm gegeven worden.

Door bij de oprichting de ervaring te benutten van de oude, meer ervaren organisaties, en ruimte te bieden voor nieuwe initiatieven van ouders kunnen oude en nieuwe organisaties elkaar versterken zodat de continuïteit van deze sociale structuur van en voor ouders zoveel mogelijk kan worden gewaarborgd.

Aan de hand van een organogrammen is het mogelijk te illustreren hoe een landelijke coöperatie van ouders, op termijn, kan worden vormgegeven.

Toelichting op het organogram:

A De structuur van de coöperatie

Binnen de coöperatie kan een structuur worden geboden waarbinnen ouders en ouderorganisaties met elkaar het gesprek aangaan en met elkaar een visie kunnen ontwikkelen. Het contact tussen de leden van een coöperatie vindt plaats op verschillende niveaus.

De basis van de organisatie wordt gevormd door de **Associatieve Leden**. De inhoudelijke discussie binnen de coöperatie ontstaat binnen de **Ledenraden**; daar ontwikkelt zich het sociale netwerk voor ouders. De visie van de ouders zoals die wordt ontwikkeld binnen de raden is de basis voor de besluitvorming door de **Leden Eigenaren**. De Leden Eigenaren kunnen vanuit hun rol het bestuur van de coöperatie volgen en zo nodig aansturen.

Associatieve leden

Associatieve leden zijn aangesloten leden die vooral tot taak hebben om de coöperatie een basis te bieden en met hun jaarlijkse contributie een structurele bijdrage kunnen leveren aan de exploitatie kosten van de coöperatie. Deze groep kan groeien tot vele duizenden leden die jaarlijks een bedrag van 5 euro betalen aan contributie. Deze leden sympathiseren met het doel van de coöperatie om ouders een sterkere positie te geven in het onderwijs en jeugdzorg. Elke jonge ouder zou direct lid kunnen worden bij het eerste consultatiebezoek, maar ook bijvoorbeeld een oma of opa.

Ledenraden van de coöperatie

Alle ouders en alle organisaties die de doelstelling van de coöperatie steunen kunnen associatieve leden worden. Als associatief lid kunnen zij deel uitmaken van ledenraden van de coöperatie. De ledenraden kun je onderscheiden per regio (regioraden) zoals, ouders Friesland of ouders Amsterdam, of per thema (themaraden) zoals passend onderwijs, jeugdzorg, medezeggenschap, leerrecht of per doelgroep (moeders en vaders van een kind met autisme, van een hoogbegaafd kind, van een dyslectisch kind) etcetera.

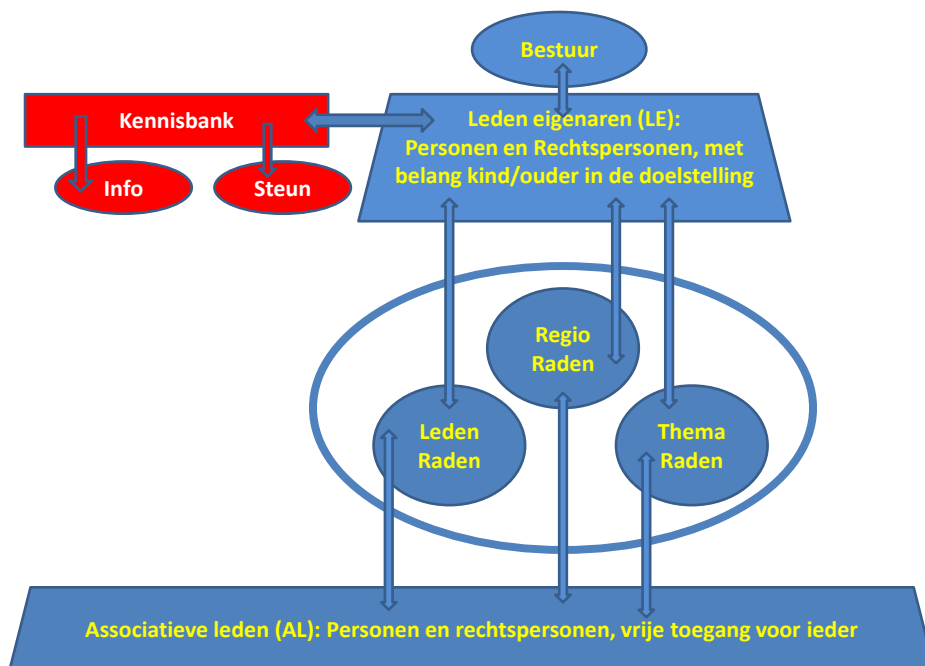
De eerste ledenraden zouden kunnen worden vormgegeven vanuit de bestaande organisaties.

Leden eigenaren

De leden eigenaren zijn de actieve leden die de coöperatie dragen. Leden eigenaar zijn de vertegenwoordigers van de diverse ledenraden. Lid eigenaar kunnen zijn rechtspersonen die ouders en kinderen ondersteunen en die in de coöperatie inbreng hebben en dan mede het beleid kunnen bepalen. Zo kan de zeggenschap van ouders en andere kindbetrokken organisaties aangaande het beleid van de coöperatie, worden gewaarborgd.

In de statuten kan worden geregeld wie er ledeneigenaar kan worden.

B De kennisbank binnen de coöperatie

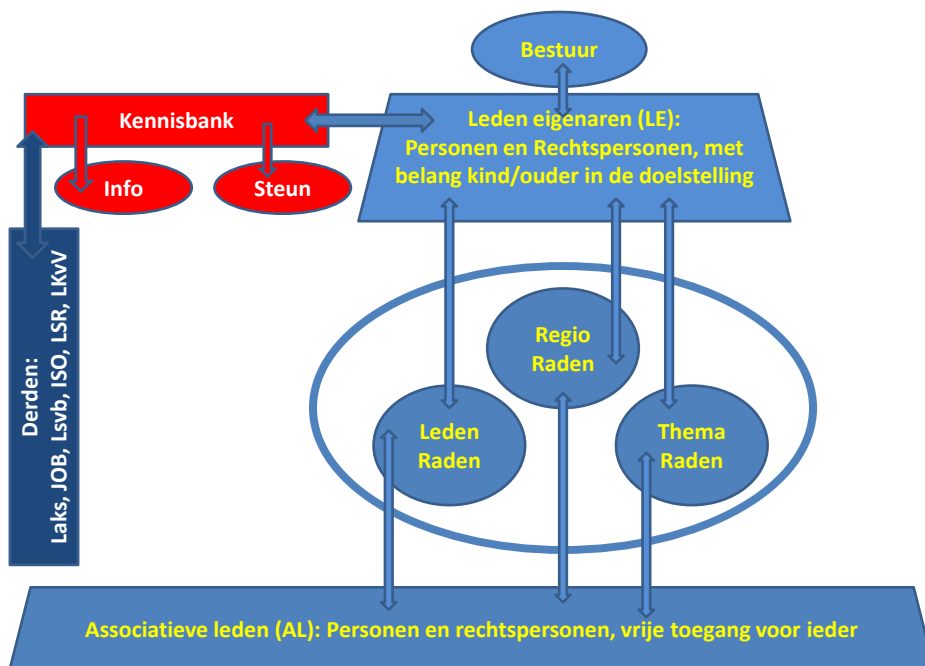
Leden van de coöperatie kunnen met elkaar kennis delen. Die kennis kan weer worden ingezet voor hun achterban.

Gedacht kan worden aan een gedegen informatiecentrum. In dit informatiecentrum kan ook kennisoverdracht plaatsvinden door scholing en informatiebijeenkomsten zoals de Onderwijsklas (zie www.onderwijsklas.nl).

Naast informatie kan de Kennisbank ook de basis zijn voor een helpdesk. Of een plek waar ouders worden opgeleid om andere ouders te ondersteunen. Dit principe wordt ook wel Ouderkracht genoemd.

De Kennisbank is een product van de coöperatie. Het is mogelijk om het beheer van de Kennisbank uit te besteden aan een professionele organisatie. De leden van de oprichtingscommissie zijn voornemens om hun kennisbanken samen te voegen. Zo ontstaat er een informatiepunt voor ouders dat onderdeel is van de coöperatie en wat ouders de zekerheid biedt dat de beschikbare informatie zo onafhankelijk mogelijk is samengesteld en dat het copyright bij de betrokken leden/organisaties en de coöperatie ligt.

C Samenwerken met andere onderwijsvragers

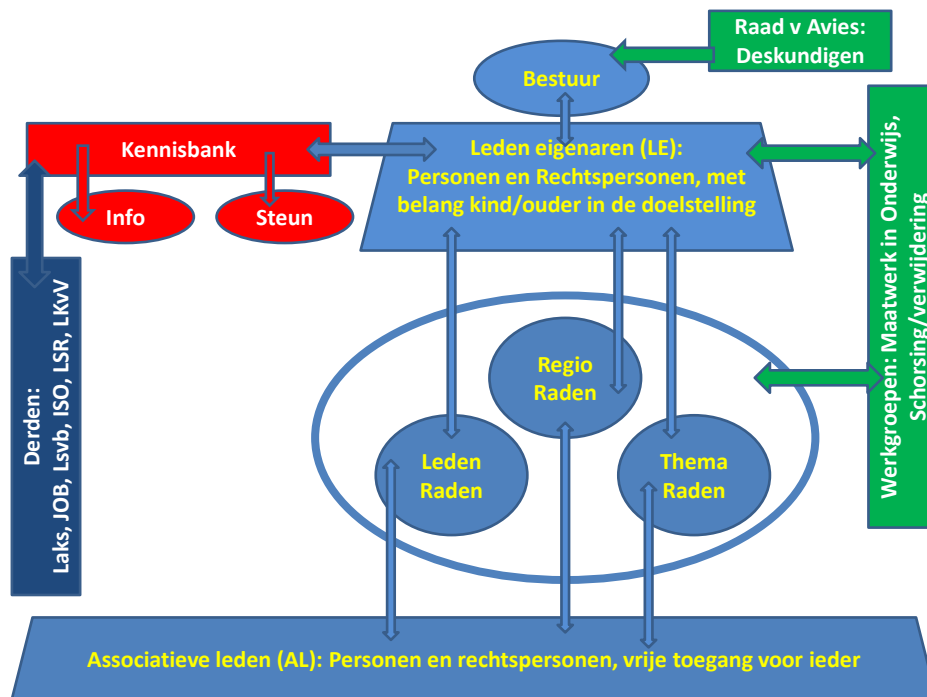

Niet alleen ouders hebben belang bij een Kennisbank. Ook leerlingen en studentenorganisaties hebben veel behoefte aan informatie en hebben ook kennis die zij met anderen kunnen delen.

Hoewel de coöperatie een organisatie is van en voor ouders kunnen de producten van de coöperatie met anderen worden gedeeld. Zo kan in de Kennisbank worden samengewerkt en kunnen voor de instandhouding daarvan studenten worden ingezet. Ten behoeve van die samenwerking zijn er al contacten tussen ouderinitiatieven en studenten- en leerling-organisaties.

Maar ook andere organisaties zoals Ingrado, de vereniging van leerplichtambtenaren, of het bureau van de Onderwijsconsulenten kunnen betrokken worden bij het in stand houden van een Kennisbank en kunnen van de kennis die daar beschikbaar is gebruik maken.

D De coöperatie en de wereld daarbuiten

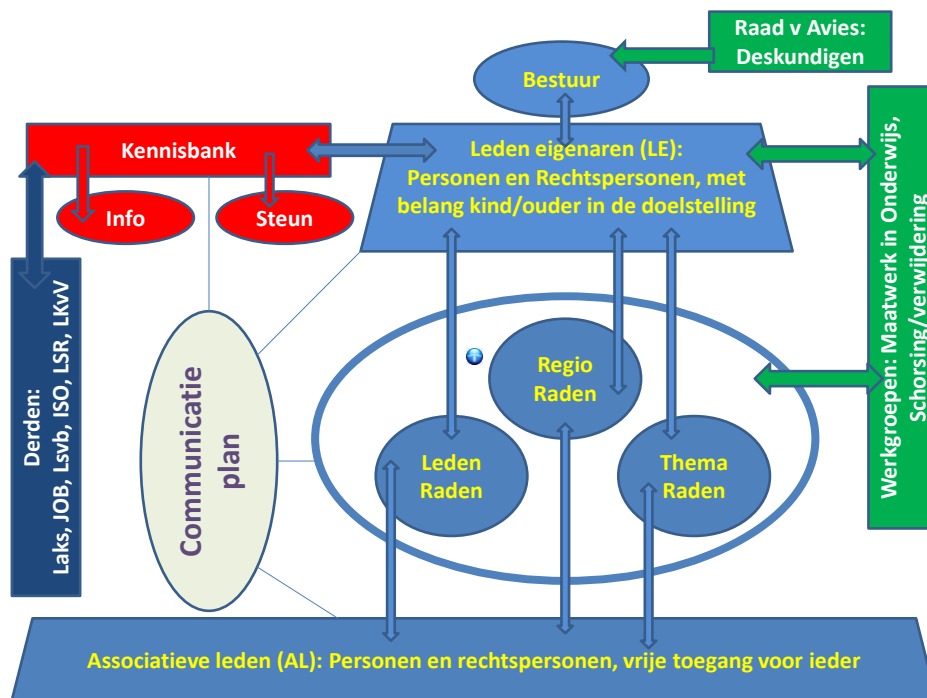

Leden van de coöperatie kunnen, al dan niet vanuit de verschillende raden, de samenwerking aangaan met andere betrokkenen die het kind centraal stellen.

Een goed voorbeeld is de Werkgroep Maatwerk i.o. waar ouders van ouderinitiatieven samenwerken met docenten, schoolleiders, schoolbesturen en gemeenten, op zoek naar maatwerk voor kinderen in het onderwijs. Er zijn al initiatieven om werkgroepen te maken voor deelonderwerpen zoals een werkgroep "schorsing/verwijdering", "privacy en leerling/kinddossier", "onderwijs voor hoogbegaafden" etcetera. Ook bij deze onderwerpen is overleg tussen ouders en school van groot belang om knelpunten in de praktijk te kunnen oplossen.

Een ander goed voorbeeld is de Werkgroep Jeugdhulp waar ouders met elkaar samenwerken om de gevolgen van de transitie van de Jeugdzorg naar Gemeenten in kaart te brengen. De Werkgroep heeft als doel om de achterban van ouders een belangrijke stem te geven in de transformatie die moet plaatsvinden na de transitie van het beleid van de jeugdhulp/zorg naar de gemeenten.

E Communicatie tussen ouders onderling en tussen school en ouders

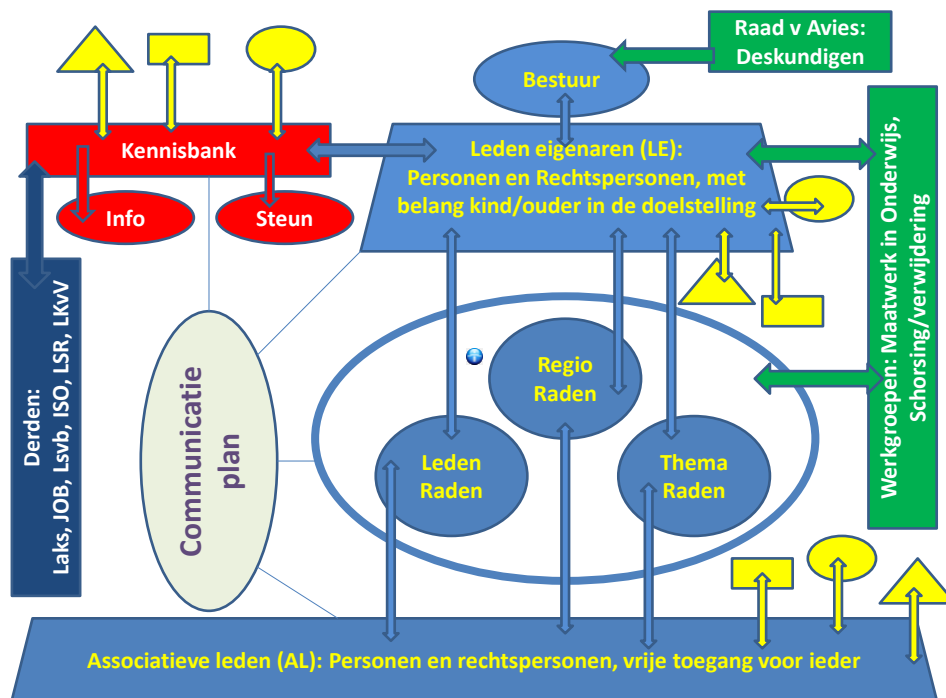

De coöperatie kan een belangrijke rol vervullen waar het gaat om het ontsluiten van kennis en informatie voor ouders. De coöperatie kan ook een rol vervullen in de informatievoorziening van ouders over hun kind (dossievorming).

Op dit moment zijn er ontwikkelingen waarbij communicatie tussen ouders en tussen ouders en school op een zeer efficiënte wijze kan worden vormgegeven. Nu oude vormen van overleg, een ouderavond op school of een bijeenkomst ergens in het land, niet meer lijken te beantwoorden aan de behoeften van ouders, moet er worden gezocht naar nieuwe mogelijkheden (sociale media).

De coöperatie kan daar een rol in vervullen en kan de ledenorganisaties steunen bij het ontwikkelen van nieuwe mogelijkheden eventueel met externe partners vanuit de ICT wereld.

F De coöperatie als partner of als concurrent

Het is aan de leden van de coöperatie om zelf te bepalen welke activiteiten zij op eigen kracht willen ondernemen en bij welke activiteiten zij willen samenwerken.

Kleine organisaties, hier in beeld gebracht als kleine gele "speerpunten", kunnen zelfstandig naast de coöperatie blijven voortbestaan: het is een open systeem. Dat kan bijvoorbeeld als zelfstandige partner of als steunstichting voor projecten die binnen de coöperatie worden vormgegeven. Er zijn allerlei mogelijkheden.

De zelfstandige organisaties kunnen betrokken zijn als associatief lid of inbreng hebben als lid eigenaar. Ze kunnen (een deel van) hun expertise inbrengen in de Kennisbank. Of als steunstichting, door fondsenwerving, bepaalde Ledenraden/Themaraden/Regioraden ondersteunen.

Maar ook niet-leden kunnen actief deelnemen aan de werkgroepen die ontstaan tussen leden van de coöperatie en anderen.

De betrokkenheid van organisaties, die zich inzetten voor het kind/ouder, als Lid Eigenaar maakt van de coöperatie een platform waar de verschillende organisaties hun activiteiten op elkaar kunnen afstemmen. Daarbij kunnen zij er voor zorgen dat het beleid van de coöperatie er op is gericht om elkaar te ondersteunen en niet om elkaar te bestrijden.

Samen Sterk, blijft immers het motto.

Oprichtingscommissie van de Coöperatie 'Ouders voor 't kind'